

2020-05-04

YTTRANDE
Dnr 2020/0475BB
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.sba.bb@regeringskansliet.se
103 33 Stockholm

Klimatdeklaration för byggnader Ds 2020:4

Swedisol tackar för möjligheten att besvara remissen och lämnar nedan synpunkter på Finansdepartementets PM Klimatdeklaration för byggnader.

Sammanfattande synpunkter

Swedisol anser att en klimatdeklaration för byggnader är bra men avstyrker förslaget eftersom endast produktionsskedena A1-A5 är med vilket leder fel eftersom livscykelperspektivet saknas.

Swedisol är medlem i Bygghandelsindustrierna och stödjer det omfattande arbetet att tillgängliggöra materialdata i format som följer internationella standarder (eBVD), metoder för att successivt gå från generiska data till specifik under planering, projektering och byggande samt utveckla beräkningsverktyg för digitala livscykelanalyser (EPD). Genom att ställa krav på att data ska vara i ett digitalt läsbart format, kan lagförslaget stödja denna utveckling.

4 Klimatdeklaration för byggnader

4.1 Krav på klimatdeklaration vid uppförande av byggnader

Swedisol tillstyrker förslaget med följande kommentarer:

- Byggnaderna står för en femtedel av samhällets klimatpåverkan men sektorn bostäder och service står, enligt Energimyndigheten, också för 40 procent av Sveriges totala energianvändning. Energinvändning är en grundläggande orsak till klimatpåverkan inom flera sektorer. Sverige har även ett mål om 50 procent effektivare energianvändning år 2030 jämfört med 2005. Men enligt Energimyndigheten ser Sverige i dagsläget inte ut att nå detta mål. Därför finns det behov av ytterligare styrmedel för att effektivisera energianvändningen i våra byggnader.
- Oavsett om bestämmelserna om klimatdeklaration placeras i en ny lag är det märkligt att PBL inte föreskriver att en byggnad ska byggas och förvaltas så att negativ påverkan på hållbarhet minimeras.

- Det är mycket viktigt att styra mot minskad klimatpåverkan från byggnader ur ett livscykelperspektiv.

4.2 Klimatdeklarationens innehåll och omfattning

Swedisol avstyrker förslaget eftersom deklARATIONEN endast omfattar produktions skedet A1-A5 och har följande kommentarer:

- Promemorian lyfter flera gånger fram vikten av att styra mot ett livscykelperspektiv så därför är det märkligt att inskränka klimatdeklarationen till endast produktions skedet. Vi anser att det finns behov av ökad medvetenhet om vikten av olika val i byggfasen för miljön, inklusive klimatpåverkan. Swedisol menar emellertid att sådana åtgärder måste ske på kvalificerad grund och oroas av att viljan att komma igång snabbt med en mycket mindre tillgång till byggnadernas LCA kan leda till felaktiga beslut och ojämlig konkurrens.
- Det bör preciseras vad som ska ingå i t. ex en klimatskärm. Ska t. ex lim, avjämningsmassor och ytskikt ingå eller inte.
- I skälen anges att för nya byggnader kan produkt skedets klimatpåverkan vara på samma nivå som klimatpåverkan från driftskedets energianvändning under 50 år. Swedisol ifrågasätter varför byggnadens livslängd sätts till endast 50 år? Ur ett hållbarhetsperspektiv har vi inte råd att bygga med så kort livslängd och därför måste deklARATIONEN ha alla skeden med från början. Att bygga, förvalta och underhålla byggnader är också väldigt resurskrävande och det är därför viktigt att välja långsiktiga lösningar. Livslängd bör ingå i beräkningarna och här kan både konkreta produkter och övergripande designlösningar få ett helt annat resultat om du genomför en fullständig livscykelanalys.
- Installationer bör vara med från start eftersom de utgör en väldigt viktig del av byggnaden och byggnadens energianvändning.
- Det är bra att Boverket inledningsvis tillhandahåller generiska data men ambitiösa beställare och leverantörer kommer att efterfråga och tillhandahålla specifika data. De generiska data som tillhandahålls i Boverkets databas får inte vara så bra att inte drivkraften att ta fram specifika data uteblir. Viktigt att eftersträva produktspecifika data och att detta stimuleras.

4.3 Undantag från kravet på klimatdeklaration

Swedisol tillstyrker förslagen på undantag.

4.4 Klimatdeklarationsregister

Swedisol tillstyrker förslaget på klimatdeklarationsregister.

4.5 Tillsyn och sanktionsavgift

Swedisol tillstyrker förslaget på tillsyn och sanktionsavgift men hoppas att nivån på tillsyn kommer att bli bättre än tillsyn av t. ex energikraven.

5 Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelse

Swedisol tillstyrker att lagen träder i kraft den 1 januari 2022 under förutsättning att alla skeden ingår i klimatdeklarationen. Om inte föreslår Swedisol att man skjuter fram ikraftträdandet tills alla skeden kan ingå.

6 Kostnader och andra konsekvenser

6.1 Övergripande syfte med och konsekvenser av införandet av krav på klimatdeklaration

Swedisol delar bedömningen att branschens kunskap ökar om byggnaders klimatpåverkan genom att införa klimatdeklarationer men anser att om deklarerat skede inskränks till A1-A5 och livslängden sätts till 50 år kommer branschen troligen att välja material och lösningar som inte blir optimalt för klimatet. Vissa material och metoder kommer dessutom att förfördelas och konkurrensen kommer att snedvridas.

Det finns en viss risk i att ett stort fokus på byggnadens klimatpåverkan kan medföra att viktiga funktioner som brandskydd, fuktskydd, bullerskydd och beständighet påverkas negativt om inte dessa tekniska egenskaper särskilt beaktas. Detta bör noteras i framtida informationsinsatser när de nya kraven införs. Det är oklart hur framtida informationsinsatser kan garantera hänsyn till ovanstående egenskaper, om man bara väljer material efter lägsta klimatpåverkan.

6.2 Alternativa lösningar och effekter utan reglering

Swedisol anser att bland materialtillverkare är förmodligen kunskap och mognad om livscykelanalyser bättre än hos övriga aktörer. Det finns en bra anledning till att LCA-beräkningarna är komplexa. Det görs många val vid utformning och design av en byggnad, och valen påverkar andra delar av konstruktionen. Därför är det viktigt att LCA utförs noggrant.

Vid införande av klimatdeklarationer kommer kunskapsnivån troligen höjas i hela branschen. Tidigare insatser och styrmedel för att byggnadsbeståndets energieffektivitet har varit otillräckliga och målet om 50 procent effektivare energianvändning år 2030 jämfört med 2005 kommer inte att nås enligt Energimyndigheten.

Förenkling riskerar att skapa felaktiga val och olika konkurrensvillkor om andra viktiga egenskaper inte ingår i bedömningen. Man bör se till att genomförandet av klimatdeklarationer sker på grundval av en robust metod som säkerställer att de faktiska förutsättningarna ingår.

6.3 Konsekvenser för samhällsekonomi och miljö

Swedisol ser en risk i att en klimatdeklaration utan alla skeden och med en kort livslängd om endast 50 år kommer att leda branschen till felaktiga val av produkter och system. Vi behöver tänka långsiktigt och cirkulärt istället.

6.4 Konsekvenser för företag

Swedisol anser att uppskattningen av kostnaden för att upprätta en klimatdeklaration kanske gäller för första gången klimatdeklarationen upprättas. Processen att upprätta klimatdeklarationen måste digitaliseras och automatiseras för att därmed bli mycket billigare. Det är viktigt att lagförslaget tar hänsyn till den utveckling av digitala arbetssätt och processer som nu sker i bygg- och fastighetssektorn. Dra nytta av branschinitiativ och den utveckling som sker om tillgängliggörandet av data, digitala klimatberäkningar samt utveckling av gemensamt digitalt språk utifrån nationella och internationella standarder.

Om Swedisol

Swedisol driver frågor av branschgemensam karaktär till nytta för medlemsföretag och andra intressenter. Vi är en aktiv remissinstans och opinionsbildare och företräder medlemmarna i kontakter med statliga och kommunala politiker, myndigheter, organisationer och företag. Medlemmarna i Swedisol tillverkar och marknadsför isoleringsprodukter av mineralull. Produkterna används i första hand som skydd mot värme, brand, kyla och ljud. Det är viktiga produkter i byggprocessen som i hög grad bidrar till ett hållbart byggande och ett effektivt utnyttjande av våra energikällor.

Vårt mål är att minimera eller helt ta bort behovet av köpt energi för uppvärmning av våra byggnader. Vi strävar efter att radikalt minska utsläpp av växthusgaser från byggnader och på så sätt minska klimatförändringen. Vår syn på energieffektivisering i byggnader är att alltid börja med en genomgång av klimatskärmen – det vill säga byggnadens tak, golv, väggar, fönster och dörrar. Klimatskärmen ska vara välisolerad och tät för att undvika onödiga värmeförluster. Swedisol är medlem i Byggmaterialindustrierna och den europeiska branschorganisationen Eurima. Vi samarbetar även med andra intresseorganisationer, nationellt såväl som internationellt.

Med vänlig hälsning

Mats Björs

Vd Swedisol